

Муниципальное автономное общеобразовательное учреждение
«Санагинская средняя общеобразовательная школа»

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

Предмет: бурятский язык

Класс: 4 «б»

Учитель: Бахутова Б.Б

Категория: первая

Стаж: 25 лет

2017-2018 учебный год

Нуралсалай сэдбүүдэй гол удха

Хэлэлгын хубинууд. Юумэнэй нэрэ. Юумэнэй нэрын грамматическа удха, тэрэнэй тоогой, падежэй тухэлнүүдэй удханууд. Юумэнэй нэрын мэдүүлэлнүүд соохи үүргэ. Юумэнэй нэрын тоо. Тоогой залгалтануудые практическаар үгэнуудтэ нэмэхэ упражненинууд. Олоной тоогой залгалтануудые абадаггүй юумэнэй нэрэ. Юумэнэй нэрын зохилдол. Падежэй нэрэнүүд, тэдэнэй удха, асуудалнуудынь. Юумэнэй нэрын зохилдолой таблицанууд. Олоной тоодо байһан юумэнэй нэрэнүүдэй зохилдол. Дахуул үгэнүүд. Түлөөнэй нэрэ. Түлөөнэй нэрын хэлэлгэ соохи үүргэ, грамматическа удха, нюурай түлөөнэй нэрэнүүд, тэдэнэй тоо харуулалга.

Үйлэ угэ. Үйлэ үгын грамматическа удха (үйлэ), тэрэниие саг болон нюураар харуулалга. Үйлэ үгын саг (үйлын хэлэгдэжэ байһан сагта хабаатайе харуулга): мунөө, унгэрһэн, ерээдүй. Залгалтануудынь бэшэхэ дүрим (аялганай хубарил). Үйлэ үгэнүүдэй нюурай залгалтануудые абалга. Үйлэ үгын нюурай залгалтануудай юумэнэй нэрэхэ дулдыдаһан байһаниинь. Үйлэ үгын нюурай удха: үйлын хөөрэлдөөнэй хабаадагшадта хандалга (хэлэжэ байһанда, шагнагшадань гу, али ондоо хундэ). Энэ харилсае залгалтануудаар харуулга. Үйлэ үгын нуулдэ *даа, юм, ха, -гуй, -дуй* частицануудые бэшэлгэ. Тэдэнэй удха.

Тэмдэгэй нэрэ. Тэмдэгэй нэрын юрэнхы грамматическа удха. Тэмдэгэй нэрын юумэнэй нэрэтэй холбоотой байһаниинь (юумэнэй шанар харуулга). Мэдуулэл соо тэмдэгэй нэрэнүүдэй үүргэ.

Тоогой нэрэ. Тоогой нэрэнүүдэй юрэнхы грамматическа удха. Тоогой нэрэ тухай ойлгосо. Тоолоһон тоогой нэрэнүүд (юрын ба буридэмэл). Дугаарлаһан тоогой нэрэнүүд. Тоогой нэрэнүүдые хэлэлгэ соогоо хэрэглэлгэ.

Наречи. Наречиин лексическэ удха, асуудалнууд, мэдуулэл соохи үүргэ, наречинуудэй илгарал (сагай, байрын, зэргын).

Мэдуулэл. Мэдуулэл — хэлэлгын гол зүйл. Мэдуулэл соохи үгэнүүдэй удхын болон грамматическа холбоон. Мэдуулэлэй шухала ба юрын гэшууд. Мэдуулэл сооһоо холбуулалнуудые шэлэлгэ, үгэнүүдэй холбоо асуудалнуудаар харуулга. Мэдуулэлэй нэгэ түрэл гэшууд. Нэгэ түрэл гэшуудэй хоорондохы запятой, союзууд.

Хэлэлгэ хугжөөлгэ. Текстын темэ элируулгэ, гол һанал бодолыень харуулга. Текст дуурэһэн удхатай хубинуудта хубаалга, тэдэ хубинуудые нэрлэлгэ.

Угтэһэн темээр зураглал болон бодомжолгын элементнуудтэй рассказ зохёолго. Хэлэлгын стилиин талабаа янзанууд (яряанай, номой, уран һайханай). Яряанай стиль. Монолог болон диалог. Хөөрэлдөөнэй үедэ хандалга хэрэглэлгэ. Хандалгын янзанууд. Хөөрэлдөө бэшэлгэ. Хэрэгэй саарһануудые бүтээлгэ. Ханын соносхол бэшэлгэ.

Номой стиль, тэрэнэй гол онсо. Нуралсалай номууд соохи текст -номой стилиин жэшээ. Словарьнуудай текст.

Уран һайханай стиль. Уран зохёолой текстнуудэй образность тухай. Уран зохёолнууд соо синоним болон антонимуудай уургэ. Зэргэсуулгэнүүдэй уургэ. Үгын шэлжэмэл удха, шэлжэмэл удхатай үгэнүүдые уран зохёолой текстнууд соо хэрэглэлгэ. Уран зохёол соо онһон, хошоо үгэнүүдэй, таабаринуудай уургэ.

Олон ондоо текстнууд соо хэлэлгын хубинуудые хэрэглэлгэ. Текстнуудые уран гоёор уншалга.

Хэлэлгын нюусанууд гэһэн нэгэ бүлэг программа соо илгарна. Тэрэнэй гол шэглэл хадаа хэлэлгэ хугжөөлгэ болоно. Хэлэлгэ хугжөөлгын гол зорилгонууд гэхэдэ иимэнууд:

1. Үхибуудэй үгын нөөсэ баяжуулга. Энэ хадаа үгын удха ойлгохо, нэгэ түрэл үгэнүүдые нэрлэхэ, үгэнүүдые темэнүүдээр бүлэглэхэ, адли удхатай үгэнүүдэй зэргэ зохёохо, словарьар худэлмэрилхэ г.м. шадабаритай болгохо.

2. Хэлэлгын грамматическа тала хүгжөөлгэ. Хүнүүд харилсахадаа, үгэнүүдые хоорондонь холбон, ханал бодолоо дамжуулна гэжэ ойлгуулха, тиин үгэнүүдэй хоорондохи холбоо олгохо, холбожо шадаха, мэдүүлэлнүүдые зохёохо, тэдэнээ аянгалха, дэлгэрэнгыгээр ханал бодолоо дамжуулха аргатай болохо, текст зохёожо шадаха — иимэ шадабаринуудтай болохо аргатай.

3. Холбоо хэлэлгэ хугжөөлгэ. Үхибүүдые өөхэдөөрнь ханал бодолыень хэлүүлжэ, аман болон бэшэгэй хэлэлгын аргаар дамжуулжа хургаха, тиихэдээ яряанай хэлэн, хуралсалай номой хэлэн, уран зохёолой хэлэн, очерк, мэдээсэлэй хэлэн ямар байдаг юм гэжэ ойлгуулха, эдэ стильнүүдтэ тааруулан текстнүүдые зохёолгожо хургаха, хэлэлгын янзануудтай танилсуулха.

4. Уран хэлэлгэ хугжөөлгэ тала. Үхибүүдые хэрэгтэй аянгатайгаар, эли тодоор, зүб үгүүлбэритэйгээр хэлүүлжэ хургаха.

Нурагшадай мэдэсэ шадабариды табигдаха эрилтэнүүд

Нуралсалай жэлэй һүүлдэ дүрбэдэхи классай нурагшад иимэ мэдэсэ ба дүй дүршэлтэй болоһон байха :

- олоной тоогой тухэл абадаггүй юумэнэй нэрэнүүд тухай;
 - зохилдохо гурбан арга, юумэнэй нэрын падежнүүдэй тухэлнүүдэй бэшэгдэхэ тухай;
 - олоной тоогой тухэлтэй үгэнүүдэй зохилдохо тухай;
 - юумэнэй нэрын падежнүүдэй тухэлнүүдэй мэдүүлэл соо дүүргэдэг үүргэ тухай;
 - түлөөнэй нэрэ тухай ойлгосотой байха: удха, ганса ба олоной нюурай түлөөнэй нэрэнүүд, түлөөнэй нэрын зохилдол;
 - үйлэ үгэнүүдэй залгалтануудай зуб бэшэлгэ тухай;
 - үйлэ үгэнүүдэй нюур харуулха тухай, нюурай частицанууд тухай;
 - частицануудай үүргэ тухай, буруушааһан частицануудай үйлэ угэтэй бэшэгдэхэ тухай
- ;- бусад частицануудай үйлэ угэтэй бэшэгдэхэ тухай, тэдэ частицануудай үүргэ;
- тэмдэгэй нэрын жэшээ дээрэ угын сэхэ ба шэлжэһэн удха тухай харуулха;
 - тоогой нэрэ ба тэрэнэй удха: хэды? хэдыдэхи? гэжэ асуудалнууд, тоолоһон, дугаарлаһан тоогой нэрэнүүдэй янзанууд, тоогой нэрын нуури, тоогой нэрын үүргэ;
 - наречи тухай ойлгосотой байха: удха, хаана? хэзээ? хайшаа? хэдыдэ? яажа? ямараар? хэр зэргэ? гэжэ асуудалнууд, мэдүүлэл соохи уургэ, наречинуудэй илгарал (сагай, байрын, зэргын);
 - мэдүүлэлэй шухала гэшүүд тэрэнэй грамматическа нуури болоно гэжэ мэдэхэ;
 - мэдүүлэлэй нэгэ түрэл гэшүүд тухай;
 - союзуудай үүргэ тухай, нэгэ түрэл гэшүүдэй бэшэлгэ тухай;
 - текстын гол удха болон темэ хоёрой холбоон;
 - хэлэлгын стильнууд тухай: уран зохёолой, яряанай, нуралсалай номой, сонин газетын;
 - изложени бэшэжэ шадаха ёһотой.

Шалгалтын ажалнууд

№	Ажалай янза	Темэ
1	Диктант	Юумэнэй нэрэ
2	Изложени	Үйлэ үгэнүүд
3	Диктант	Тоогой нэрэ
4	Изложени	Мэдуулэл
5	Тестовэ даабаринууд	Хэлэлгын нюусанууд
6	Диктант	Жэлэй эсэстэ

Тематическа түсэб

№	Темэ	Нуралсалай түсэблэһэн дүнгүүд	Метапредметнэ дүнгүүд	Үхибүүдэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд
1-8	Хэлэлгын хубинууд Юумэнэй нэрэ. (8ч) Нэгэнэй ба олоной тоо. Юумэнэй нэрын хубилалга. Нэрын падеж Хамаанай падеж Зүгэй падеж Уйлын падеж Зэбсэгэй падеж Хамтын падеж Гаралай падеж Диктант бэшэлгэ	Юумэнэй нэрын удха шанар ба асуудалнуудтай танилсаха. Нэгэнэй ба олоной тоодо байһан угэнуудые илгаруулжа шадаха.Мэдуулэл соо ондоо угэнуудтэй холболдожо, юумэнэй нэрын нуул залгалтануудые абадаг тухай ойлгосо. Юумэнэй нэрын падежнуудта угэнуудые зохилдуулжа хургаха	Зурагаар рассказ зохоожо, тэрэнээ удхаарнь бэшэжэ шадаха.Удхаараа холбоотой паар үгэнүүдые илгажа, мэдүүлэл зохоожо, тэрэнээ дэлгэрэнгы болгохо шадабаритай болохо Схемээр мэдуулэл зохоохо,текст шүлэг сооһоо тэмдэгэй нэрэнуудые ололго.Морфологическа шуулбэри хэлгэ. Адлирхуу ба харша удхатай угэнуудые хэрэглэжэ мэдуулэл зохоолго	Анализ хэжэ, дүн гаргажа шадаха
9	Дахуул угэнууд (1ч)	Дахуул угэнуудые зубөөр хэрэглэхэ дадалтай болохо.	Сюжетнэ зурагуудые гу, али телевизор хараад, тэдэнэйнгээ удхаар богонихон рассказ бэшэхэ.	Өөрынгөө бодол хэлэжэ шадаха
10-12	Тулөөнэй нэрэ (3ч)	Тулоонэй нэрэнуудэй тоо, нюур,зохилдол илгаруулжа, бэшэжэ шадаха.	Тулоонэй нэрэнуудэй тоо, нюур,зохидол залгалта зубөөр оложо шадаха, тэдэнээ хэрэглэжэ шадаха	Нухэртгэео худэлжэ шадаха
13	Үйлэ угэнүүд (8ч) Үйлэ угэнүүдэй илгарал	Үйлэ үгэнүүд тухай ойлгосотой болохо, тэдэниие	Сюжетнэ зурагуудые гу, али телевизор хараад, тэдэнэйнгээ	Анализ хэжэ, дүн гаргажа шадаха

14	Үйлэ үгэнүүдэй сагууд	бэшэхэ дүрим мэдэхэ. Уйлэ угэнуудэй сагууд, тэдэниие элируулхэ аргууды ябуулха. Уйлэ угэнуудэй залгалтанууды бэшэхэ дүримтэй танилсалга ябуулха. Ньюр, буруушанан частицанууды зуб бэшэжэ шадаха арга ябуулха	удхаар богонихон рассказ бэшэхэ.	Нухэртгэо худэлжэ шадаха
15-16	Үйлэ үгэнүүдэй залгалтанууды бэшэхэ дүримүүд			Өөрынгөө бодол хэлэжэ шадаха
17-18	Үйлэ үгэнүүдэй ньюр харуулалга			
19	Үйлэ үгэнүүдтэй буруушааһан частицанууды зуб бэшэлгэ			
20	Изложени бэшэлгэ			Анализ хэжэ, дүн гаргажа шадаха
21	Тэмдэгэй нэрэ (2ч) Тэмдэгэй нэрэ (ойлгосо)	Тэмдэгэй нэрын, удха шанар ба асуудалнуудтай танилсаха. Нэгэнэй ба олоной тоодо байнан угэнууды илгаруулжа шадаха. Мэдуулэл соо ондоо угэнуудтэй холболдожо, тэмдэгэй нэрын нуул залгалтанууды абадаг тухай ойлгосо.	Схемээр мэдуулэл зохоохо, текст шулэг сооһоо тэмдэгэй нэрэнууды ололго. Морфологическа шуулбэри хэлгэ. Адлирхуу ба харша удхатай угэнууды хэрэглэжэ мэдуулэл зохоолго	Өөрынгөө бодол хэлэжэ шадаха
22	Шэлжэһэн удха			
23	Тоогой нэрэ (2ч) Тоогой нэрэнүүдэй хуури	Тоогой нэрэнүүдэй хуури тухай ойлгосо ябуулха	Схемээр мэдуулэл зохоохо, текст шулэг сооһоо тэмдэгэй нэрэнууды ололго. Морфологическа шуулбэри хэлгэ. Адлирхуу ба харша удхатай угэнууды хэрэглэжэ мэдуулэл зохоолго	Анализ хэжэ, дүн гаргажа шадаха Нухэртгэо худэлжэ шадаха
24	Диктант бэшэлгэ			
	Наречи (2ч)	Наречиин хэлэлгэ соохи уургэ, мэдуулэлэй юрын гэшууд –	Зурагаар рассказ зохоожо, тэрэнэе удхаарнь бэшэжэ	Өөрынгөө бодол хэлэжэ шадаха

25	Наречи: ойлгосо	ушарлагша, асуудалнуудын мэдэхэ болгохо	шадаха. Удхаараа холбоотой паар үгэнүүдые илгажа, мэдүүлэл зохоожо, тэрэнээ дэлгэрэнгы болгохо шадабаритай болохо	
26	Наречи- мэдүүлэлэй гэшүүн			
27	Мэдүүлэл (6ч) Мэдүүлэл- хэлэлгын гол единицэ	Юрэ хөөрэхэн, асууһан, шангадхаһан мэдүүлэлнуудые илгажа шадаха, нэрлуулэгшэ ба хэлэгшэ гэхэн терминтэй танилсалга, мэдүүлэл сооһоо илгажа хураха. Юрын гэшууд тухай юрэнхы ойлгосотой болохо. Синтаксическа шуулбэри хэхэ дадалтай болохо.	Схемээр мэдүүлэл зохоожо хураха, өөрынгөө һанал хэлэжэ, анализ хэжэ шадаха	һуралсалай ном, дидактическа материалнууд, зурагуудые хэрэглэжэ, өөрынгөө һанамжа баримталжа, багсаажэ хураха
28-29	Мэдүүлэлэй шухала гэшууд			
30-31	Мэдүүлэлэй нэгэ түрэл гэшууд			
32	Изложени бэшэлгэ			
33	Хэлэлгэ, хэлэлгын ноусанууд (2ч) Монолог, диалог, текст, абзац, текстын хубинууд, янзанууд Фразеологизмууд	Текст, текстын илгаа, монолог, диалог мэдэхэ болохо Фразеологизмуудые, оньһон үгэнүүдые болон таабаринуудые мэдэхэ	Хөөрэхэ, бэшэхэ, диалог, монолог зохёохо, текст зохёожо шадаха. Фразеологизмуудые, оньһон үгэнүүдые болон таабаринуудые илгаруулжа шадаха, тайлбарилжа шадаха	Анализ хэжэ, дүн гаргажа шадаха Нухэртэео худэлжэ шадаха
34	Оньһон үгэнүүд болон таабаринууд Дабталга Тестовэ даабаринууд			

Шалгалтын ажалнууд

Төмөр: Юумэнэй нэрэ

Зорилго: Юумэнэй нэрын падежнуудай залгалтануудыг зуу бэшэхэ шадабариг шалгах.

1. Диктант

Үер

Үргэн голой олтирогой шуга соо нэгэ хэдэн туулайнууд байдаг хэн. Хабар боложо эхилбэ. Шугын бургаахан гэдэжэ, туулайнуудта аятай саг ерэбэ. Голой мүльхэн хүдэлжэ, үер болохоор забдаба. Ухан эрьехэ халижа, туулайнууд олтирогой дунда сугларба. Үдэр бүри ухан нэмэжэл байна. Нэгэ һөөгэй үзүүртэ гэрэй һууриин зэргэ газар хуурай үлэжэ, туулайнуудыг үхэлһөө абарба.

2. Даабаринууд

- 1) Текст сооһоо хабарай байгаали элирүүлһэн мэдүүлэл оложо, доогуурнь зурагты.
- 2) Үер гэхэн үгэ падежнүүдээр зохилдуулагты.

Төмөр: Үйлэ үгэнууд

Изложени

Гэрэй турлааг

Нэгэтэ Минжур шуга сооһоо далаа гэмтэһэн турлааг асарба. Тэрээндээ түмэр клетка соо байра бэлдэбэ. Минжур нүхэдөө дуудаба. Бидэ турлааг һонирхон харабабди, хайрлабабди. Тэрээндээ эдихэ юумэ асаржа үгэдэг болоббди. Харагшан гэжэ нэрэ үгэббди. Харагшан манда дадажа, үгэһэн юумымнай эдидэг, уудаг болоо хэн. Далиингаа эдэгэхэдэ клеткэһээ гаража, сохо хорхой түүдэг, ниидэдэг болобо. Тиибэшье клеткэ руугаа бусажа, тэндээ орожо хонодог байгаа. Нэгэ удэшэ би Минжурта ерэбэб. Харагшан харагдабагүй. Хагалаад ниидэжэ ошохыень Минжур хараһан байба. Тэрэ сулөө бэдэрээ гэжэ ойлгообди.

Түсэб:

1. Минжур гэмтэһэн турлааг асарба.
2. Харагшан хүүгэдтэ дадаба.
3. Харагшан ниидэжэ ябашаба.

Төмөр: Тоггой нэрэ

Зорилго: Тог нэрлэсэн үгэнүүдые олохо шадабари шалгаха.

Диктант

Манай класс

Бидэ дүрбэдэхи класста хуранабди. Манай класс уужам, харуул. Урдаа гурбан сонхотой. Класс соомнай хододоо арюун сэбэр байдаг.

Манай класста арбан найман хүн хурадаг. Нэгэдэхи классхаа эхилээд бултадаа суг хамта хуранабди. Зургаан хурагша «таба» гэхэн сэгнэлтээр, долоон хурагша «дүрбэ, таба» гэхэн сэгнэлтээр хурадаг, долоон хурагша «дүрбэ, таба, гурба» гэхэн сэгнэлтэнүүдээр хурадаг. Ерэхэ жэл бидэ табадахи класста булта орохобди. Эмхи журам сахиха, эрхим хайнаар хураха, ябаха гэжэ оролдонобди.

Төмөр: Мэдүүлэл

Изложени

Ухаатай үнэгэн

Үлэн үнэгэн эдишэ бэдэржэ гараба. Тэрэ нэмээхэн, аалихан алхална. Хурса нюдөөрөө харана, онор шэхээрээ шагнана, үнэршэ хамараараа унхидана.

Харыт тэрэ үнэгые! Үнэгэн гэнтэ шагнаархан тогтоод, хатаржа эхилшэбэ. Тэрэ эрьелдэнэ, хүрэнэ, дэбхэрнэ. Гэнтэ үнэгэн эрид хүрэшэбэ. Тэрэ яабаб, гайхалтай? Ёонирхожо минии харахада, үнэгэн амандаа томо хулгана зууһан зогсобо. Яаһан ухаатай, мэхэтэй амитан гээшэб! Үнэгэнэй хатархада хулгананууд айгаад, нүхэнһөө гүйлдэжэ гарана гэжэ ойлгоо нэм.

Төмөр: Хэлэлгын нюусанууд

Төсөвэ даабаринууд

1. Эдэ үгэнүүдтэ синоним ханагты:

Хүхюүтэй –

Хүдэлмэри –

Орилбо –

2. Үгэнүүдтэ антоним ханагты:

Үдэр –

Хара –

Ошобо –

3. Ямар үгэнүүд омоним болоноб?

а) дүтэ утхатай

б) харша удхатай

в) хэлэхэ, бэшэхэдэ адли аад, удхань ондоо

4. «Алтан гартай» гэхэн үгүүлэл ямар удхатайб?

а) сэхэ

б) шэлжэһн

5. Фразеологизмуудые тайлбариллагты.

Нюдэ алдама –

Шэхэеэ табиха –

Дээрэ зүрхэтэй –

6. Онһон угэ хусөөжэ бэшэгты.

... ..., яһаа хухарһан дээрэ.

7. Бүлэг үгэнүүдые нэгэ үгөөр нэрлэгты.

Самса, пальто, үмдэн, дэгэл – ...

Бүргэд, ангир, тохорюун, туун – ...

Хуһан, шэнэһэн, уляһан, хуша – ...

8. Текстын хубинуудыг удхаарнь тааруулсан хубарил заагтыг.

1. Хабартаа хурын наадан болодог. Манай эндэ хуранууд хаанашье олон юм.
2. Хуранууд гээшэ ойн шубуудай нэгэн болоно. Тэрэ тахяагай шэнээн бэетэй, улаахан залаатай, харахан унгэтэй шубуун.
3. Үбэлдоо хуранууд сaн нүхэлөөд, тэрээн соогоо хоргододог. Тэрэ бэлээр мяхаша шубууд болон ангуудта баригдадаггүй. Хуранууд хуһанай гүлгэдыг түрижэ эдидэг.

а) 2,1,3

б) 3,2,1

в) 2,3,1

9. Дээрэ үгтэһэн текстдэ нэрэ шэлэгтыг:

а) Шубуун

б) Хурын наадан

в) Хура – ойн шубуун.

10. Хура тухай зураглал текст сооһоо оложо бэшэгтыг. Дүн гаргагтыг: 22 балл абаха эрхэтэй

Сэгнэлтэ: 20-22б – «5», 16-19б – «4», 12-15б – «3», 11б доошо «2»

Темэ: Жэлэй эсэстэ (шалгалтын диктант)

1. Диктант

Эрбээхэйнүүд

Дулаан хабар үнгэрбэ. Халуун зун эхилбэ. Тала губээнүүд зөөлэн хүхэ ногоогоор бүрхөөгдэбэ. Үнгэ бүрийн сэсэгүүд ургана. Аятай найхан үнэр анхилна.

Сэсэгүүдэй оройгоор эрбээхэйнүүд нуужа, амтатайхан шуһыень хороно. Сагаан сэсэгэй оройдо сагаан эрбээхэй, шаргал сэсэгтэ шара, хүхэ сэсэгтэ хүхэ эрбээхэй нууна. Хара эрээн эрбээхэй ягаан сэсэгтэ нууба. Агаарта ниидэжэ ябаһан алтан хараасгай сагаан, шара, хүхэ эрбээхэйнүүдыг обёорбогүй. Харин хара эрбээхэйг абажа ябашаба.

2. Даабаринууд

- 1) Түрүүшын хоёр мэдүүлэлдэ мэдүүлэлэй гэшүүдээр, хэлэлгын хубяар шүүлбэри хэгтыг.
- 2) Үгын бүридэлөөр шүүлбэри хэгтыг: бүрхөөгдэбэ, эрбээхэйнүүд.